

Verksamhetsberättelse för 2017

Styrelsen för Östergötlands Läns Nykterhetsförbund (ÖLN, org.nr 822001-2390), får härmed avge följande redogörelse för verksamhetsåret 2017.

Styrelsens sammansättning under 2017

Ordförande	Fredrik Topplund, Linköping	Tempel Riddare Orden
Vice.ordf.	Peter Wellerfors, Rimforsa	MHF
Kassör	Susanne Båtwijk, Åtvidaberg	Blå Bandet ungdom
Ledamot	Ola Jonsson, Linköping	NSF
Ledamot	Magnus Engström, Linköping	Blå Bandet
Ledamot	Ulla Träff, Linköping	Blå Bandet
Ledamot	Peter Germundsson, Linköping	Tempel Riddare Orden
Ledamot	Björn Asserhed (L), Finspång	Representant Region Östergötland
Ersättare	Lars-Göran Lindström, Linköping	MHF
Ersättare	Anne-Maj Björnholm, Linköping	IOGT-NTO
Ersättare	Tommy Sennehed (KD), Lingham	Representant Region Östergötland

Revisorer 2017

Revisor	Inge Haag, Linköping	MHF
Revisor	Jan-Bertil Widmark, Linköping	Hela Människan
Ersättare	Ingvar Karlsson, Skänninge	Blå Bandet

Hedersledamöter i ÖLN:

Utsedda hedersledamöter och hedersordföranden har under året ej varit adjungerade till styrelsen, men fått inbjudan till årsmöte och julavslutning.

Hedersordf.	Ossian Nilsson, Linköping	Hela Människan
Hedersordf.	Tobias Båtwijk, Åtvidaberg	MHF
Hedersledamot	Larseric Danielsson, Linköping	Hela Människan
Hedersledamot	Lennart Franzén, Linköping	MHF
Hedersledamot	Lars Ström, Linköping	MHF
Hedersledamot	Lars-Göran Lindström, Linköping	MHF

Protokollförda styrelse- och arbetsutskottsmöten

Östergötlands läns nykterhetsförbunds styrelse har haft sju protokollförda styrelsemöte: 15/2, 27/4 (förmöte samt konstituerande), 23/5, 3/8 (extra), 28/8, 30/10 (endast minnesanteckningar, ej beslutsmässiga) och 7/12. Arbetsutskottet har haft tre protokollförda möten: 25/7, 21/8 och 3/10. Utöver dessa har det hållits fortlöpande kontakter bl.a. via telefon och e-post inom arbetsutskottet.

Styrelsens arbetsutskott (AU), arbetsledning samt kontaktperson i arbetsgivarfrågor.

AU har under 2017 bestått av ordförande Fredrik Topplund, vice ordförande Peter Wellerfors, kassör Susanne Båtwijk samt konsulent Marie Gustafson fram till hon slutade sin tjänst och Anna Fjelltjärn har ingått i AU sedan hon tillträdde konsulenttjänsten. *Arbetsledning* för anställd personal har varit AU – utom konsulenten. *Kontaktperson* i arbetsgivarfrågor har varit ordförande och kassör.

Medlemsorganisationer

Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna till ÖLN har under 2017 varit:

- större nykterhetsförbund och distriktsorganisationer **200:-/år**
- mindre nykterhetsförbund/distriktsorganisationer, samarbetskommittéer och observatörsmedlemmar **50:-/år**

Medlemsorganisationer

Lokala nykterhetsförbund

LNF	Linköpings nykterhetsförbund	
SNF	Skänninge nykterhetsförbund	(vilande)

Samarbetskommittéer

Södra Kinda samarbetskommitté

Ödeshögs samarbetskommitté (Handläggs av Ödeshögs Blåbandsförening)

(Ovanstående organisationer, samlar och organiserar ett stort antal lokala organisationer, föreningar, institutioner m.fl. som medlemmar och som observatörer – och man representerar på detta sätt ett stort antal människor med olika intressen)

Distriktsorganisationer

IOGT-NTO	
UNF	Ungdomens Nykterhetsförbund
JUN (Junis)	IOGT-NTO:s Juniorförbund
NSF	Nykterhetsrörelsens Scoutförbund
MHF	Motorförarnas Helnykterhets Förbund
MHF Ungdom	MHF:s Ungdomsförbund (vilande)
ÖBD	Blå Bandet (inkl. Sjundedagsadventister)
ÖBU	Blå Bandets Ungdomsförbund (inkl. Sjundedagsadventister)
ÖFD	Östergötlands Frisksportdistrikt
Hela Människan	Kristna samfund och organisationer

Övriga medlemsorganisationer

Riddartemplet Ansgarius, Norrköping	Tempel Riddare Orden (TRO)
Riddartemplet S:t Laurentius Linköping	Tempel Riddare Orden (TRO)
Stegeborgsgården, Stegeborg, Vikbolandet	Evangeliska Fosterlandsstiftelsen
Unga KRIS, Norrköping	
NTF Sörmland/Östergötland	

Observatörsmedlemmar

MHF Nkpg:s Nätverk	Ingår medlemsmässigt i MHF
Eleonorgruppen	Stödorg. för barn och anhöriga till missbrukare

Samarbetsorganisationer

NBV
Bilda
LUR (Linköpings Ungdomsråd)

Expeditionen

ÖLN:s expedition är belägen i en av Bryggaregårdens byggnader i stadsdelen/museiområdet Gamla Linköping. Expeditionen har varit välbesök både av allmänhet, samarbetspartner och föreningsmedlemmar under året. Några som besökte expeditionen var de ungdomar från MTU-gymnasiet i Linköping som hjälpte oss att producera en film om medberoende.

Personal

Marie Gustafson var anställd som konsulent för förbundet på heltid (100 %) sedan 1 maj 2013 fram till augusti 2017 då hon avslutade sin anställning. Anna Fjelltjärn anställdes som konsulent från 2 oktober 2017, med tjänstgöringsgrad 70%.

Regionanslag

ÖLN och Region Östergötland har sedan 2003 haft ett ömsesidigt samarbetsavtal. 2016 gjordes den senaste överenskommelsen vilket beslutades att vara under en treårs period, 2016-2018. För 2017 erhöles 478 000 kronor i ersättning, utbetalat med 1/12-del per månad.

Överenskommelsen för 2016-2018 är utformad som ett treårigt verksamhetsbidrag enligt följande:

ÖLN/verksamhet:

- Bedriver riktade folkhälsoinsatser av drogförebyggande karaktär gentemot enskilda, förenings- och arbetsliv, skolor, institutioner m fl.
- Förmedlar kunskap och information kring alkohol och droger till skolpersonal, elever och föräldrar i framförallt grundskolans årskurser 6 och 7.
- Bistår medlemsorganisationerna med rådgivande och personella insatser och arrangerar aktiviteter som samtliga medlemsorganisationer inbjuds till.
- Erbjuder förtroendevalda och medlemmar i medlemsorganisationerna regelbunden utbildning och information kring drog- och beroendefrågor

Verksamhet

Nedan följer ett urval av de aktiviteter och verksamhet som Östergötlands läns nykterhetsförbund bedrivit under året, i arbetet med att informera i ANDT- frågor (alkohol, narkotika, doping, tobak) och verka för en nykter livsstil och främja folkhälsa.

Politikersamling 19 januari 2017

Varje år anordnar Östergötlands läns nykterhetsförbund en politikerträff, där lokala och även riksdagspolitiker och andra deltagare inbjuds till att lyssna på ett aktuellt ämne. Temat i årets upplaga var: *Äldres hälsa och alkohol*. Närmare 50 personer kom för att lyssna till och diskutera frågor i ämnet. Förmiddagen inleddes av Hela Människans representant Annika Andreasson som höll i föreläsningen "Guldkant eller Riskbruk", som handlar om äldres drickande. Eftermiddagen ägnades åt paneldiskussion. I panelen fanns representanter bland annat från vård- och omsorgsnämnden i Norrköping, beroendemottagning i Vadstena, biståndshandläggare från sociala förvaltningen i Linköping samt psykiatriska mottagningen för äldre i Motala. Frågorna var många och intresset stort. Det talades bland annat om svårigheter inom hemtjänsten, där personalen måste ta hänsyn till den enskildes vilja och integritet och där man inte har utbildning för att bemöta personer med alkoholproblem. En stor fråga i sammanhanget är den ensamhet som många upplever och hur vi kan arbeta för mer social samvaro. Media var

på plats och uppmärksammade ämnet. Det resulterade i att Östnytt gjorde ett inslag och intervju samt en artikel i Östgöta Correspondenten.

Årsmöte 27 april och 1 juni 2017

Kvällen inleddes med en information av Lotta Hjalmarsson Österholm ANDT-samordnare på Länsstyrelsen. Hon berättade om arbetet med ANDT- strategin. Dessutom delade Östergötlands Läns Nykterhetsförbund ut sitt allra första Livsstilspris till LHC TEAM1217, för deras arbete med att få ungdomar att lova en nykter livsstil. Bo Ekmark från Linköpings Hockey Club tog emot priset. Årsmötet hölls i Tempelriddarordens lokal i Linköping. Kvällen bestod även av sedvanliga årsmöteshandlingar och fika. Andreas Ardenfors avtackades som ordförande och Fredrik Topplund valdes till ny. Flera ledamöter omvaldes och en ny ersättare valdes in. Ett extra årsmöte hölls 1 juni 2017 för behandla bokslut samt ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter för 2016.

Samrådiskväll

ÖLN:s samrådiskväll anordnades 13 november 2017 i samverkan med LNF och MHF i MHF:s lokaler i Linköping. Kommunpolis Peter B Johansson från Norrköping föreläste om ämnet: "Samverkan vid publika arrangemang." Det var intressant att få höra hur mycket insatser som görs i form av utbildning, samverkan och praktisk träning och hur lång tid innan man planerar för större arrangemang. Det blev en fin dialog och en trevlig kväll med 28 st. deltagare från våra medlemsorganisationer.

Föreläsningar om Medberoende

Under 2017 har ÖLN fortsatt arbetet om medberoende, det som förut varit ett projekt är numera integrerat i verksamheten. Vi fortsätter med arbetet belysa de anhörigas situation, de som lever runt människor med beroendesjukdomar och psykisk ohälsa. Syftet är att anhöriga ska få den hjälp de behöver och har rätt till i synnerhet barnen, vilket i sin tur kan hjälpa de beroendesjuka och de som har psykisk ohälsa. Det har hållits två intervjuer med anhöriga samt en person som tidigare haft beroende. Dessa intervjuer har gjorts för att samla in mer material. En föreläsning i ämnet har hållits på Ellinorgruppen i Linköping. Samt en föreläsningsserie har påbörjats där ÖLN i samarbete med IOGT-NTO Östergötland har haft seminarium och föreläsning om "Barn i riskbruksmiljöer". Per-Åke Andersson (IOGT-NTO) och Anna Fjelltjärn (ÖLN) har tillsammans hållit i dessa. Seminariet/föreläsningen tar upp både aktuella fakta om alkoholens skadeverkningar, samtal kring alkoholnorm och om medberoende. Under 2017 har vi varit i Finspång och Söderköping. I Söderköping deltog 22 personer och de flesta partier var representerade. Seminariet/föreläsningen har skett i samverkan med vårt bildningsförbund NBV och våra lokala IOGT-NTO föreningar. Inbjudna kommunpolitiker har varit på plats och allmänhet. Det har varit fin respons och ett ämne som har berört.

Massmedia

Tidning Linköpings Posten gjorde under 2017 ett reportage om Östergötlands Läns Nykterhetsförbund där man presenterade organisationen och ÖLN fick berätta om sina framtidsvisioner. Flera av våra medlemsorganisationer har varit aktiva skribenter i länets tidningar och på så vis uppmärksammat nykterhetsrörelsen och dess arbete och åsikter. Östergötlands Läns Nykterhetsförbund har varit aktiva på sin Facebook-sida och hemsida dels med att uppdatera det vi gör samt ge information om våra medlemsorganisationer. Vi har även under året länkat till en rad intressanta artiklar och tv-program som ger ökad kunskap och handlar om ANDT-frågor och folkhälsa. I samband med ÖLN:s politikerträff gjorde Östnytt en intervju och TV-inslag samma kväll och Östgöta Correspondenten skrev en artikel dagen efter.

Arbete med Föreningarnas hus

ÖLN ingår i en arbetsgrupp/styrgrupp som arbetar med att ta fram underlag gentemot kommunen om ett Föreningarna hus. Syftet är bland annat att ta reda på om behov finns av ett Föreningens Hus från föreningar och ideella organisationers sida i Östergötland. Vilket innehåll och funktioner vill man ha i ett sådant hus? Var skulle det tänkas ligga? Vilka lokaler finns tillgängliga? Det är exempel på frågeställningar som denna grupp har i uppgift att ta reda på och presentera för kommunen. Styrgruppen har bland annat arbetat fram en stor enkät för att utröna detta. Arbetsgruppen/styrgruppen består av Linköpings Idrottsförening (LIF), Rädda Barnen, KFUM, Östergötlands läns nykterhetsförbund, Linköpings Ungdomsråd (LUR) Bahai Samfundet. Vi har träffats vid ett par tillfällen under året.

Arbete med äldres hälsa och alkohol

Östergötlands läns nykterhetsförbund har under 2017 arbetat med äldres hälsa och alkohol. Vi har samarbetat med Hela Människan som har ett nationellt projekt som handlar om äldres hälsa och alkohol. Det innefattar bland annat ett gediget utbildnings- och föreläsningmaterial. I det nationella projektet har ÖLN:s konsulent blivit utsedd till att vara referensambassadör. Under året har en träff hållits i Stockholm och ett flertal telefonmöten. ÖLN startade året genom att ha äldres hälsa och alkohol som tema på vår politikerträff. Där kunde deltagarna lyssna till föreläsningen "Guldkant och Riskbruk" som hölls av Annika Andreasson från Hela Människan Sverige.

Under hösten höll Östergötlands Läns Nykterhetsförbund tillsammans med Länsstyrelsen Östergötland, Ostgota Care och Hela Människan i ett seminarium med fokus på: Äldres hälsa och alkohol. Det riktade sig till politiker, chefer inom hemtjänst, personer som arbetar inom hemtjänst och pensionärsförbund. Det blev fullsatt, 55 personer kom till Länsstyrelsen för att delta, och fler ville gå. Åhörarna fick diskutera och ställa frågor. Det hölls föreläsning om lågaffektivt bemötande och även vid detta tillfälle hölls föreläsningen "Guldkant och riskbruk" som belyser konsekvenserna av för hög alkoholkonsumtion hos äldre samt stimulerar till reflektion. Vid dagens slut var samverkansparterna överens om att man ska planera för en vidareutbildning på temat Äldres hälsa och alkohol 2018.

Läs mer om projektet: <http://helamanniskan.se/vad-gor-vi/nationella-projekt/aldres-halsa-och-alkohol/>.

Kurser, utåtriktade arrangemang mm

Nedan följer ett litet axplock av utåtriktade aktiviteter som skett under året.

- Seminarier på 3 orter i Östergötland som handlar om att barn som växer upp i missbruksmiljöer ska få stöd: "Rätten till stöd är vuxnas ansvar" (ÖLN, NBV, Junis, IOGT-NTO, Länsstyrelsen Östergötland. Målgrupp: Tjänstemän/personal inom skola och socialtjänst m.fl.
- Utbildning kring Tonårsparlören (utbildare IQ)
- Studiebesök tillsammans med Linköpings Kamratstöd, Dagöholm behandlingshem
- ÖLN Intervjuar och möter psykiatriprofessor och beroendeforskare: Marcus Heilig.
- Seminarium: *Äldre och Alkohol*. (ÖLN, Länsstyrelsen Östergötland, Ostgota Care, Hela Människan) Målgrupp: Chefer inom äldreomsorg, politiker, de som arbetar praktiskt med äldre samt pensionärsföreningar m.fl.
- Konsulenten har besökt flera medlemsföreningar och samverkanspartners under året bland annat närvarat vid årsmöten men även varit inbjuden föredragare/föreläsare.

- Seminarium (i utbildningssyfte) om cannabis - genus och dopning (Region Östergötland och Länsstyrelsen Östergötland)

Samarbete/Samverkan

År 2017 har inneburit fortsatt samarbete/samverkan med en rad olika föreningar och organisationer så att vi tillsammans utgör en bredd i det drogförebyggande arbetet. Förutom att vi har haft gemensamma arrangemang har vi även delat med av oss varandras kontaktytor, så vi når ut i flera och större sammanhang. En annan del i det är utbyte av erfarenheter och att vi får ta del av varandras olika kompetensområden. Att vi jobbar hand i hand med bildningsförbund är också av stor vikt och vi har ett tätt samarbete med NBV men ibland även med Bilda.

Sammanfattning och översikt

ÖLN:s konsulent och delar av styrelsen, har under året representerat förbundet vid ett antal aktiviteter, samlingar samt andra tillfällen där vi träffat både medlemmar från nykterhetsrörelsen och allmänhet. Här nedan följer en översikt över dessa och en skattning av hur många personer vi mött. Vi deltar såklart även i diskussioner och samtal i ANDT-frågor och är med och bildar opinion närhelst tillfälle ges. I stort sett vid varje tillfälle vi har en föreläsning eller är på en aktivitet så delar ÖLN ut informationsmaterial, om var stödinsatser i Östergötland finns, fakta i ANDT- området mm. Vi får många förfrågningar via mail, där vi vidarebefordrar material, tips på faktafilmer och böcker osv.

Aktivitet/samling	Antal gånger	Antal personer (ca)
Politikerträff och likn.	5	100
Behandlingshem och likn.	4	30
Möten med medlemsorg.	17	95
Kyrkor/Församlingar	2	70
Skolinformation (ANDT)	3	100
Seminarier/Konferenser	12	590
Arbetsliv/Företag	5	70
Övr. organisationer/föreningar	4	65
ÖLN:s egna träffar	10	100
Landsting/Region/kommun	1	2
Uppvaktningar	2	20
IT (Hemsida, Facebook)	60 aktiva inlägg	-
Medverkan i media (tidning/radio/tv)	3 (tidning 2, tv 1)	-
Telefonrådgivning	2	2
Besök på expedition	17	32
Årsmöte och andra samlingar	6	100
Projektintervjuer	3	3
SUMMA	152	1555

Styrelsens slutord

2017 är nu som verksamhetsår lagd till handlingarna. Våra gemensamma insatser är otroligt viktiga, inte minst för de många enskilda personerna som drabbas där missbruk av olika droger finns. Det är naturligtvis så att det är svårt att nämna allt i en årsberättelse men orden och siffrorna ger en bra redogörelse av vad vi har gjort under det gångna året.

Vi skulle naturligtvis mer än gärna se den tid som kommer när vårt arbete inte längre behövs.

Vi skulle vilja tacka våra anställda för deras ovärderliga arbete. Deras personliga engagemang i dessa frågor är själva nerven i vårt arbete. Tack till Marie Gustafsson och Anna Fjelltjärn för ert otröttliga arbete och engagemang.

Vi ser hur vi tillsammans kan göra saker som vore svårare att göra var för sig själv och tack vare det så ser vi att vårt samarbete gör skillnad. Tack till alla våra medlemsorganisationer och samarbetsorganisationer för allt ni gör!

Vill också passa på att tacka Region Östergötland för deras generösa bidrag till vår verksamhet som gör det hela möjligt för oss att bedriva vårt arbete.

Vår förhoppning är att vi under 2018 kommer att fortsätta att utveckla vårt arbete och inte minst vårt samarbete för vår gemensamma sak – nykterhet och drogfrihet!

Fredrik Topplund
Ordförande

Peter Wellerfors
vice ordförande

Susanne Båtwijk
kassör

Ulla Träff
ledamot

Peter Germundsson
ledamot

Magnus Engström
ledamot

Ola Jonsson
ledamot

Björn Asserhed
ledamot, Region Östergötlands representant